

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دانشکده پرستاری و مامایی

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره بالینی

اطلاعات مربوط به درس	اطلاعات مسئول درس	اطلاعات اساتید همکار (منتور و یا TA)
<p>گروه آموزشی ارائه دهنده: مامایی</p> <p>نام درس: کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی</p> <p>نوع و تعداد واحد: ۱ واحد کارآموزی در عرصه</p> <p>نام مسئول درس: دکتر سپیده حاجیان</p> <p>مدرسان همکار: دکتر سیده هانیه علم الهدی</p> <p>پیش‌نیاز/هم‌نیاز: ندارد</p> <p>رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی مامایی - ترم ۸</p> <p>محل و تاریخ‌های برگزاری دوره: بخشهای</p> <p>لیبر/زایمان/ریکاوری - پست پارتوم - جراحی زنان - داخلی</p> <p>زنان - نوزادان - درمانگاه‌های مامایی و ژنیکولوژی - دفتر</p> <p>مدیریت پرستاری بیمارستان - شنبه تا چهارشنبه از ۱۳/۱۲/۱۴۰۱ لغایت ۲۵/۲/۱۴۰۲ - بیمارستانهای مهدیه و طالقانی</p>	<p>رتبه علمی: استاد</p> <p>رشته تحصیلی: دکتری تخصصی بهداشت باروری</p> <p>محل کار: گروه مامایی - دفتر مدیر گروه - دانشکده پرستاری و مامایی</p> <p>تلفن تماس: ۰۲۱-۸۸۲۰۲۵۱۲</p> <p>پست الکترونیک: s.hajian@sbmu.ac.ir</p>	<p>تلفن تماس: ۰۲۱-۸۸۶۵۵۳۶۶ داخلی ۲۱۵</p> <p>پست الکترونیک اساتید همکار: alamolhoda.h@gmail.com</p> <p>زمان و محل ملاقات: گروه مامایی - دانشکده پرستاری و مامایی</p>
تاریخ آخرین ویرایش: بهمن ۱۴۰۱		

اهداف کلی آموزش:

۱. آشنایی با اصول مدیریت و برنامه ریزی در حرفه مامایی

۲. به کار بستن اصل مدیریت در موقعیت های مدیریتی بویژه در بخشهای مربوط به اشتغال ماماها

شرح درس: این واحد به دانشجو کمک می کند تا با اصول مدیریت در حرفه مامایی و محیطهایی ماماها در آن اشتغال خواهند داشت آشنا شده و از این تجارب در در بهبود شرایط محیط کار به منظور ارتقا کیفیت ارائه خدمات به مددجویان و مراجعین استفاده نمایند.

اهداف مرحله ای:

مدت زمان تقریبی مورد نیاز در هر مرحله	اهداف مرحله ای	شماره هدف کلی
۱۲ ساعت	۱-۱. آشنایی با/یادآوری اصول مدیریت کلاسیک، مدیریت بر مبنای اصلاح فرایند و مدیریت جامع کیفیت و نیز اهداف و مراحل مدیریت را مبتنی بر منابع درسی مرجع	۱- آشنایی با اصول مدیریت و برنامه ریزی در مامایی
	۱-۲. آشنایی با اصول برنامه ریزی در خدمات بالینی	
	۱-۳. آشنایی با نحوه پایش، ارزشیابی و پیگیری اهداف برنامه مدیریتی	
	۱-۴. آشنایی با/یادآوری مراحل اصلاح فرایند از طریق یکی از فرایندهای رایج همچون FOCUS-PDCA و انجام بهترین تصمیم گیری برای حل مشکل/مشکلات موجود در بخش	
	۵. آشنایی با/یادآوری مدیریت جامع کیفیت و کاربرد آن در ارائه خدمات سلامت	

۶ ساعت	۲-۱. تهیه کروکی کامل از بخش محل کارورزی	۲- به کار بستن اصول مدیریت در موقعیتهای مدیریتی در بخشهای مختلف اشتغال ماماها
۶ ساعت	۲-۲. تحلیل کامل از وضعیت ساختاری، تجهیزات، تاسیسات، ارتباط با سایر بخشها	
۶ ساعت	۲-۳. برآورد تعداد نیروی انسانی و کاستیهای مرتبط با آن در بخش و برنامه ریزی نیروی انسانی مورد نیاز، برنامه ریزی برای شیفت ماه آینده کارکنان بخش	
۱۲ ساعت	۲-۴. تهیه گزارشی کامل شامل ترسیم کروکی بخش، امور معمول بخش در مورد وضعیت بیماران بستری، مراجعین سرپایی، ترخیص روزانه، خدمات، کنترل و تهیه گزارش پرونده و کاردکس بیماران، درخواستها و دستورات پزشکان در پرونده بیماران، ثبت داده ها در سیستم HIS بیمارستان، نیازمندیهای دارویی در اتاق دارو و ترالی اورژانس، لوازم و امکانات ماهانه مورد نیاز بخش، بررسی لیست غذایی بیماران، اشکالات و کمبودهای ساختاری، مقرراتی و تجهیزاتی بخش، وضعیت توزیع وظایف بین نیروی انسانی بخش، روتین راند با پزشکان و سوپروایزر، تحویل گرفتن و تحویل دادن بخش،	
۱۲ ساعت	۲-۵. شناسایی یک تا دو مشکل اصلی در فرایندهای مراقبتی در بخش، طراحی فرایند حل مشکل، ارائه یک استاندارد مراقبتی و در صورت امکان اجرای فرایند با هماهنگی مدرس و مسئول بخش	
مدت زمان کل به روز: ۹ روز - از ساعت ۸ صبح تا ۱۴		

اهداف رفتاری:

معیار مطلوبیت دسترسی به هدف (از ۱۰۰ درصد)	حوزه یادگیری			اهداف رفتاری	شماره هدف مرحله ای	شماره هدف کلی
	عاطفی	حرکتی	دانش			
۹۰			*	آشنایی با/یادآوری اصول مدیریت کلاسیک، مدیریت بر مبنای اصلاح فرایند و مدیریت جامع کیفیت و نیز اهداف و مراحل مدیریت را مبتنی بر منابع درسی مرجع	۱-۱	۱
۹۰			*	آشنایی با اصول برنامه ریزی در خدمات بالینی	۱-۲	
۹۰			*	آشنایی با نحوه پایش، ارزشیابی و پیگیری اهداف برنامه مدیریتی	۱-۳	
۱۰۰			*	آشنایی با/یادآوری مراحل اصلاح فرایند از طریق یکی از فرایندهای رایج همچون FOCUS-PDCA و انجام بهترین تصمیم گیری برای حل مشکل /مشکلات موجود در بخش	۱-۴	
۱۰۰		*		تهیه کروکی ساختاری بخش محل کارورزی	۲-۱	۲
۹۰	*	*	*	تحلیل کامل از وضعیت ساختاری، تجهیزات، تاسیسات، ارتباط با سایر بخشها و سیستمهای حفاظتی و ایمنی کارکنان، مراجعین و بیماران بخش و کنترل دوره ای آنها	۲-۲	
۱۰۰		*	*	برآورد صحیحی از تعداد نیروی انسانی و کاستیهای مرتبط با آن در بخش و برنامه ریزی نیروی انسانی مورد نیاز، برنامه ریزی برای شیفت ماه آینده کارکنان بخش	۲-۳	
۱۰۰		*	*	تهیه گزارشی کامل شامل ترسیم کروکی بخش، امور معمول بخش درمورد وضعیت بیماران بستری، مراجعین سرپایی، ترخیص روزانه، خدمات، کنترل و گزارش نویسی پرونده و کاردکس بیماران، درخواستها و دستورات پزشکان در پرونده بیماران، ثبت داده ها در سیستم HIS بیمارستان، نیازمندیهای دارویی در اتاق دارو و ترالی اورژانس، لوازم و امکانات ماهانه مورد نیاز بخش، بررسی لیست	۲-۴	

				غذایی بیماران، اشکالات و کمبودهای ساختاری، مقرراتی و تجهیزاتی بخش، وضعیت توزیع وظایف بین نیروی انسانی بخش، روتین راند با پزشکان و سوپروایزر، تحویل گرفتن و تحویل دادن بخش		
۱۰۰	*	*	*	شناسایی یک تا دو مشکل اصلی در فرایندهای مراقبتی در بخش، طراحی فرایند حل مشکل، ارائه یک استاندارد مراقبتی و در صورت امکان اجرای فرایند با هماهنگی مدرس و مسئول بخش	۲-۵	

وظایف روزانه دانشجویان در کارآموزی:

اطلاع دقیق از فعالیتهای روزانه بخش و ارائه گزارش کامل در پایان شیفت به مدرس درباره موارد زیر:

تعداد پذیرش و ترخیص بیماران،

ارائه یک مورد گزارش نویسی پرستاری/مامایی،

چگونگی آموزش به بیمار،

نحوه اجرای مراقبتهای پرستاری و درمانی،

چگونگی اجرای مشاوره های طبی،

چگونگی انجام درخواستهای پاراکلینیک،

چگونگی کنترل و اجرای دستوران پزشکان معالج،

تکمیل کاردکس بیماران،

ثبت داده های بیماران و مراجعین در سیستم HIS،

- لیست اسامی پزشکان، کارکنان و دانشجویان حاضر در بخش،
- لیست داروهای مصرفی بخش و نکات مراقبتی و تجویزی آنها
- لیست داروها و وسایل موجود در ترالی اورژانس
- لیست آزمایشات بخش و نحوه انجام هر یک از آزمایشها
- نکات لازم در تحویل گرفتن و تحویل دادن بخش (تعداد بستری، پذیرش، ترخیص، داروها، بیماران بدحال و نیازمند مراقبتهای خاص، لیست بیماران جراحی، و...)

روش آموزش:

آموزش بالینی (بیمار واقعی) *

آموزش در آزمایشگاه مهارتی (Skill Lab)

آموزش با شبیه سازی (بیمار نما، آزمایشگاه شبیه سازی)

آموزش در گروه کوچک (۴ تا ۶ نفره) *

راند آموزشی *

آموزش در عرصه (درمانگاه/داروخانه/کارخانه و ...) *

سایر موارد: آموزش مبتنی بر حل مساله - مشاهده هدایت شده - ایفای نقش

روشهای ارزشیابی فراگیر:

ارزیابی عملی در محیط بالینی *

ارزیابی در محیط شبیه سازی (مانند OSCE)

مشاهده رفتار *

روش ثبت عملکرد (مانند لاگ بوک یا پورت فولیو) *

خود ارزیابی *

ارزیابی همتا *

سایر موارد: ارائه پروژه نهایی

تجهیزات و فناوریهای مورد نیاز آموزش:

تجهیزات/فناوریهای معیاری (تجهیزاتی که در حین یادگیری و نیز ارزشیابی وجود آنها ضروری است):

کتاب مرجع - پرونده ها و کاردکس بیماران واقعی -

تجهیزات/فناوریهای تسهیل کننده (تجهیزات و فناوریهای مورد نیاز تنها در فرایند یادگیری):

کلاس درس و ویدئو پروژکتور

قوانین و کدهای رفتار حرفه‌ای دوره /وظایف فراگیر

- حضور فعال روزانه در بخش قبل از ساعت ۸ تا پایان شیفت ساعت ۱۴
- رعایت dress code
- تعامل و همکاری مناسب، محترمانه و فعالانه با کارکنان بخشها، مدرسین و همتایان
- انجام روزانه وظایف محوله و تکالیف پایان دوره
- ارائه مراقبتهای روزانه به مددجویان و مراجعین
- انجام راند چرخشی با مسئول بخش، سرپرستار، مسئول درمانگاه، و سوپروایزر شیفت

بودجه بندی نمره پایانی دوره

وزن اهمیت آئتم از ۱۰۰	میزان امتیاز	آئتم مورد ارزیابی
۷۰	۷۰	ارزشیابی تکوینی مبتنی بر حضور به موقع، انجام وظایف و تکالیف محوله روزانه
۳۰	۳۰	ارزشیابی تراکمی مبتنی بر ارائه پروژه نهایی
۱۰۰	۱۰۰	جمع

منابع پیشنهادی:

منابع مندرج در کوریکولوم کارشناسی مامایی با تاکید بر مطالعه منابع زیر برای دستیابی به اهداف دوره:

- اصول مدیریت و خدمات مامایی، طاهره رجبی نژاد، آخرین چاپ. انتشارات ماهتاب
- اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی (منطبق با آخرین سرفصل درس اصول مدیریت مامایی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی). آخرین چاپ
- اصول مدیریت خدمات پرستاری و مامایی، محمد رحیمی مدیسه، زهرا ایازی، سجاد رحیمی مدیسه، آخرین چاپ
- اصول مدیریت خدمات پرستاری. ایروان مسعودی اصل، آخرین چاپ
- اصول مبانی مدیریت، عبدا..جاسبی، آخرین چاپ
- شناخت بیمارستان، سعید اصف زاده، آخرین چاپ

ضمائم ارزشیابی (در صورت نیاز)

چک لیست ارزشیابی دوره به شرح زیر به دانشجو در روز اول کارورزی تحویل داده و در روز آخر از او تحویل گرفته می شود.

ردیف	رئوس مطالب	ترتیب امادگی، ارائه و اجرا	خوب	قابل قبول	ضعیف	غیر قابل قبول (نیاز به تکرار)
بخش اول: حوزه شناختی	<p>۱- اصول مدیریت کلاسیک، مدیریت بر مبنای اصلاح فرایند و مدیریت جامع کیفیت و نیز اهداف و مراحل مدیریت را مبتنی بر منابع درسی مرجع شرح دهید.</p> <p>۲- اصول برنامه ریزی در خدمات بالینی منطبق با اصول ذکر شده در کتب مرجع شرح دهید.</p> <p>۳- نحوه پایش، ارزشیابی و پیگیری اهداف برنامه مدیریتی را بطور صحیح را منطبق با اصول ذکر شده در کتابهای مرجع شرح دهید.</p> <p>۴- مراحل اصلاح فرایند از طریق یکی از فرایندهای رایج همچون FOCUS-PDCA و انجام بهترین تصمیم گیری برای حل مشکل /مشکلات موجود در بخش را به ترتیب بطور کامل شرح دهید.</p>	روز اول				
بخش دوم: تلفیق حوزه های دانش	<p>۱-۲- <u>تکلیف اول</u>: کروکی ساختاری صحیح از بخش محل کارورزی ترسیم نمایید.</p>	روز اول و دوم				
	<p>۲-۲- <u>تکلیف دوم</u>: تحلیل کاملی از وضعیت ساختاری، تجهیزات، تاسیسات، ارتباط با سایر بخشها، سیستمهای حفاظتی و ایمنی کارکنان، مراجعین و بیماران بخش و کنترل دوره ای آنها را ارائه دهید.</p>	روز اول و دوم				

			روز اول تا سوم	<p>۳-۲- تکلیف سوم: برآورد صحیحی از تعداد نیروی انسانی و کاستیهای مرتبط با آن در بخش و برنامه ریزی نیروی انسانی مورد نیاز، برنامه ریزی برای شیفت ماه آینده کارکنان بخش ارائه دهید.</p>
			روز چهارم تا هفتم	<p>۴-۲- تکلیف چهارم: گزارشی کامل در قالب یک پروژه شامل ترسیم کروکی بخش، امور معمول بخش در مورد وضعیت بیماران بستری، مراجعین سرپایی، ترخیص روزانه، خدمات، کنترل و تهیه گزارش پرونده و کاردکس بیماران، نحوه اجرای مراقبتهای پرستاری و درمانی، نحوه پیگیری و اجرای مشاوره های درخواستی از سوی پزشک معالج، نحوه درخواست آزمایشات و مدخلات پاراکلینیکی و دستورات پزشکان در پرونده بیماران، نیازمندیهای دارویی در اتاق دارو و ترالی اورژانس، لوازم و امکانات ماهانه مورد نیاز بخش، بررسی لیست غذایی بیماران، اشکالات و کمبودهای ساختاری، مقرراتی و تجهیزاتی بخش، وضعیت توزیع وظایف بین نیروی انسانی بخش، روتین راند با پزشکان و سوپروایزر، تحویل گرفتن و تحویل دادن بخش ارائه نمایید.</p>
			روز هفتم تا نهم	<p>۵-۲- تکلیف پنجم: یک تا دو مشکل اصلی در فرایندهای مراقبتی در بخش را شناسایی کرده و برای حل آن، فرایند حل مشکل، ارائه یک استاندارد مراقبتی را طراحی و در صورت امکان آن فرایند را با هماهنگی مدرس و مسئول بخش اجرا نمایید. استاندارد مراقبتی می تواند شامل تهیه پوستر آموزشی، تهیه برنامه آموزش به بیمار، تهیه پمفلتهای آموزشی مورد تایید مدرس و مسئول بخش و مانند آن بسته به نیاز و مشکل بخش باشد.</p> <p>فرایند شناسایی مشکل باید بر مبنای روند اصلاح مراحل مبتنی بر FOCUS-PDCA شامل بخشهای زیر باشد:</p> <p>۱- مرحله ی پیدا کردن مشکل (Find): در این مرحله با استفاده از دو ابزار زیر، فرایند دارای اولویت برای ارتقا از ابعاد مختلف توصیف می شود:</p> <p><u>بیان فرصت:</u></p> <p>بیان فرصت، چارچوب اهداف ارتقاء را نشان می دهد. بیان فرصت، نام فرایند، ابتدا و انتهای فرآیند، عملکرد جاری فرایند، منفعی که از ارتقاء حاصل خواهد شد، افرادی که از آن سود خواهند برد و اهمیت ارتقای فرایند را در برمی گیرد.</p>

				<p><u>نمودار وضعیت موجود</u></p> <p>نمودار قالبی تصویری بزرگ از فرایند جاری را نشان می‌دهد. برای رسم آن باید گام‌های اصلی فرایند که به‌طور طبیعی در فرایند اتفاق می‌افتد، با مشارکت صاحبان فرایند مشخص شده و به ترتیب انجام آن‌ها در داخل قالب‌های مستطیلی از راست به چپ نوشته شوند. ابتدا و انتهای قسمتی از فرایند را که نیاز به اصلاح دارد با علامت ستاره مشخص کنید.</p> <p>۲- مرحله‌ی هماهنگی بین بخشی (Organize):</p> <p>در این مرحله صاحب‌نظران اصلاح فرایند یعنی کسانی که حداقل در یک مرحله از مراحل فرایند دخیل بوده و صاحب بیشترین دانش در مورد فرایند هستند به عنوان تیم ارتقاء سازمان‌دهی می‌شوند.</p> <p>۳- مرحله‌ی شفاف سازی (Clarify):</p> <p>در این مرحله روند فعلی و عملکرد موجود فرایند با استفاده از ابزارهای نمودار جریان فرایند و نمودار جریان داده‌ها مشخص می‌شود.</p> <p><u>نمودار جریان فرایند (فلوچارت):</u></p> <p>این نمودار قدم‌های ریز قسمتی از فرایند را که برای ارتقا انتخاب شده است، با نمادهای مشخص به تصویر می‌کشد. باید توجه نمود که در نمودار جریان فرایند، وضعیت جاری فرایند ترسیم گردد.</p> <p><u>نمودار جریان داده‌ها:</u></p> <p>نمودار جریان داده برای نمایش عملکرد جاری فرایند در طول زمان به کار می‌رود. برای ترسیم آن باید اعضای تیم فرایند را انتخاب و داده‌های مربوط را جمع‌آوری نموده و آن‌ها را به ترتیب در محور مختصات نشان دهند.</p> <p>۴- مرحله‌ی درک و فهمیدن (Understand):</p> <p>در این مرحله کلیه عللی (و نه، مشکلاتی) که باعث می‌شوند فرایند به شکل جاری عملکرد رضایت‌بخشی نداشته باشد، فهرست می‌شود. در این مرحله از ابزار رسم استخوان ماهی استفاده کنید که سر ماهی نشانه مشکل یا معلول است و استخوانهای هریک عوامل مرتبط یا دخیل در بروز مشکل و زیرمجموعه هر کدام را رسم کنید.</p>
--	--	--	--	--

				<p>۵- مرحله انتخاب (Select):</p> <p>در این مرحله علل اصلی از بین علل فهرست شده در نمودار علت و معلول به کمک روش‌های تصمیم‌گیری گروهی (روش گروه اسمی) مشخص شده و سپس راه‌حل‌های احتمالی برای برطرف نمودن علل ممکن با روش بارش افکار تعیین شده و ۴-۵ راه‌حل موثر از بین آن‌ها انتخاب می‌شوند. سپس با تعیین معیارها و مقیاس امتیازدهی با استفاده از جدول اولویت‌بندی، نسبت به انتخاب راه‌حل‌های دارای اولویت اقدام می‌گردد (جلسه تصمیم‌گیری با همگروهی و مدرس در روز ۸ کارورزی برگزار می‌شود).</p> <p>۶- مرحله برنامه‌ریزی (Plan):</p> <p>در این مرحله، فعالیت‌های لازم برای اجرای راه‌حل انتخاب شده با روش بارش افکار، فهرست شده و پس از تعیین توالی آن‌ها، برنامه‌ی اجرایی نوشته و در آن افراد مسؤول فعالیت‌ها و زمان و مکان اجرای آن‌ها مشخص می‌شود.</p> <p>۷- مرحله انجام (Do):</p> <p>در این مرحله، برنامه‌ی اجرایی به مورد اجرا گذاشته می‌شود و به دنبال اجرا و یا در جریان آن، داده‌های مورد نیاز جمع‌آوری می‌شود.</p> <p>۸- مرحله وارسی (Check):</p> <p>در این مرحله، داده‌های جمع‌آوری شده در مرحله‌ی اجرا، در نمودار جریان داده نشان داده شده و نتایج حاصل از آن با نتایج قبل از ارتقاء مقایسه می‌شود.</p> <p>۹- مرحله اقدام (Act):</p> <p>در این مرحله، با توجه به نتایج به‌دست آمده، نسبت به تثبیت فرایند (در صورت ارتقاء) یا بررسی و تجدید نظر در مراحل انجام گرفته (در صورت عدم ارتقاء) اقدام مناسب صورت می‌گیرد. (ممکن است مشکل موجود قابلیت اجرا در طی کارورزی داشته باشد که تا مرحله آخر پیش می‌رود، در غیر این صورت مراحل نوشته می‌شوند و تا مرحله Do باقی می‌ماند).</p>	
				جمع نهایی نمره	